

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Warszawa, 9.05.2013r.

RPO-710971-III/12/TO

00-090 Warszawa Teł. centr. 22 55 1 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 22 827 64 53

Pan

Sławomir NOWAK

**Minister Transportu, Budownictwa
i Gospodarki Morskiej**

szanowny Panie Ministrze

Upierzejmie informuję, iż w sierpniu 2012 r. pracownicy Biura Rzecznika Praw Obywatelskich przeprowadzili kontrolę przestrzegania praw i wolności obywatelskich m.in. w Komendzie Miejskiej Policji w Ś.. W trakcie spotkania funkcjonariusze podnieśli problem obowiązku usuwania statków lub innych obiektów pływających w przypadku, gdy prowadziła go osoba znajdująca się w stanie po użyciu alkoholu, środka działającego podobnie do alkoholu lub będąca pod wpływem środka odurzającego, a przebywająca w tym stanie na morskich wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym leżących w granicach administracyjnych gminy Miasto Ś.. Problem dotyczy ustalenia właściwości miejscowej organów administracji morskiej/samorządu terytorialnego/Policji na obszarach wód znajdujących się w granicach gminy Miasta Ś..

Zgodnie z art. 30 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. Nr 208, poz. 1240) statek lub inny obiekt pływający może być usunięty z obszaru wodnego, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia go w inny sposób, w przypadku gdy prowadziła go osoba znajdująca się w stanie po użyciu

alkoholu, środka działającego podobnie do alkoholu lub będąca pod wpływem środka odurzającego. Dyspozycję usunięcia statku lub innego obiektu pływającego wydaje policjant. W przypadku, o którym mowa powyżej, statek lub inny obiekt pływający wprowadza się do strzeżonego portu lub do przystani, a w przypadku braku dostatecznie blisko strzeżonego portu lub przystani pozostawia się go na wyznaczonym przez starostę parkingu strzeżonym do czasu uiszczenia opłat za jego usunięcie i przechowywanie. Usuwanie statków lub innych obiektów pływających oraz prowadzenie strzeżonego portu lub przystani należy do zadań własnych powiatu. Starosta realizuje te zadania przy pomocy powiatowych jednostek organizacyjnych lub powierza ich wykonanie zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, ze zm.). Rada powiatu, biorąc pod uwagę konieczność sprawnej realizacji zadań, o których mowa w powyżej, oraz koszty usuwania i przechowywania statków lub innych obiektów pływających na obszarze danego powiatu, ustala corocznie, w drodze uchwały, wysokość opłat za usunięcie i przechowywanie tych statków lub innych obiektów pływających.

Ustala się maksymalną wysokość opłat, w przypadku:

- 1) usunięcia roweru wodnego lub skutera wodnego - 50 zł oraz za każdą dobę jego przechowywania - 15 zł;
- 2) usunięcia poduszkowca - 100 zł oraz za każdą dobę jego przechowywania - 30 zł;
- 3) usunięcia statku o długości kadłuba do 10 m - 120 zł oraz za każdą dobę jego przechowywania - 50 zł;
- 4) usunięcia statku o długości kadłuba do 20 m - 150 zł; oraz za każdą dobę jego przechowywania - 100 zł;
- 5) usunięcia statku o długości kadłuba powyżej 20 m - 200 zł; oraz za każdą dobę jego przechowywania - 150 zł.

Stosownie do treści art. 2 pkt 1 cyt. ustawy, ilekroć w ustawie jest mowa o obszarze wodnym - rozumie się przez to wody śródlądowe oraz wody przybrzeżne w rozumieniu art. 5 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, ze zm.), a także kąpielisko, miejsce wykorzystywane do kąpieli, pływalnię oraz inne obiekty dysponujące nieckami basenowymi o łącznej powierzchni powyżej 100 m i głębokości ponad 0,4 m w najgłębszym miejscu lub głębokości powyżej 1,2 m. Wody

przybrzeżne obejmują pas wód morskich o szerokości jednej mili morskiej liczonej od linii podstawowej morza terytorialnego, z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych Zatoki Gdańskiej oraz przyległych do nich wód morza terytorialnego. W przypadku gdy zasięg wód przejściowych jest większy niż jedna mila morska, zewnętrzna granica tego zasięgu stanowi zewnętrzną granicę wód przybrzeżnych. W okolicy Ś. występują morskie wody wewnętrzne obejmujące, zgodnie z art. 4 pkt 1 ustawy z dnia 21 marca 1991r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz.U. z 2003r. Nr 153 poz. 1502 ze zm.) część Jeziora Nowowarpieńskiego i część Zalewu Szczecińskiego wraz ze Świną i Dziwną oraz Zalewem Kamieńskim, znajdująca się na wschód od granicy państwowej między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Federalną Niemiec, oraz rzeka Odra pomiędzy Zalewem Szczecińskim a wodami portu Szczecin. Ponadto w obrębie gminy Miasta Ś. znajduje się morze terytorialne Rzeczypospolitej Polskiej, które zgodnie z art. 5 ust. 1 cyt ustawy jest obszar wód morskich o szerokości 12 mil morskich (22.224 m), liczonych od linii podstawowej tego morza.

Ustawodawca określił kompetencje i terytorialny zakres działania organów administracji morskiej w art. 42 ust. 2 pkt 1, 2, 5, 6 14 i 26 cyt. ustawy wskazując m.in., że do organów administracji morskiej należą sprawy :

- bezpieczeństwa żeglugi morskiej;
- korzystania z dróg morskich oraz portów i przystani morskich;
- ochrony środowiska morskiego przed zanieczyszczeniem wskutek korzystania z morza oraz przez zatapianie odpadów i innych substancji w zakresie nieuregulowanym przepisami prawa geologicznego i górniczego;
- ratowania życia, prowadzenia prac podwodnych i wydobywania mienia z morza;
- nakładania grzywien w postępowaniu mandatowym za wykroczenia w trybie przewidzianym w przepisach o postępowaniu w sprawach o wykroczenia;
- zarządu nad morzem terytorialnym i morskimi wodami wewnętrznymi oraz nad gruntami pokrytymi tymi wodami, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, ze zm.).

Zgodnie z art. 44 ust. 1 cyt. ustawy organy administracji morskiej działają na polskich obszarach morskich, w portach i przystaniach morskich oraz w pasie technicznym, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Terytorialny zakres działania dyrektora Urzędu

Morskiego w S., stosownie do treści § 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Wodnej z dnia 7 października 1991 r. w sprawie utworzenia urzędów morskich, określenia ich siedzib oraz terytorialnego zakresu działania dyrektorów urzędów morskich (Dz.U. Nr 98, poz. 438 ze zm.) obejmuje morskie wody wewnętrzne, morze terytorialne, wyłączną strefę ekonomiczną, morskie porty i przystanie oraz pas techniczny od południka 15°23'24" długości geograficznej wschodniej do zachodniej granicy państwa. Ponadto szczególne znaczenie w niniejszej sprawie mają przepisy art. 5 pkt 1, art. 84 ust. 1 i 2, art. 89 ust. 1 pkt 1 lit. b i c oraz art. 127 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz.U. Nr 228, poz. 1366 ze zm.).

Zadania wynikające z ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim realizuje Urząd Morski w S. wspólnie z Morskim Oddziałem Straży Granicznej, która dysponuje siłami i środkami odpowiednimi do realizacji tych zadań. Jednak żaden akt prawny nie nakłada na Urząd Morski w S. obowiązku usuwania statków lub innych obiektów pływających w przypadku, gdy prowadziła go osoba znajdująca się w stanie po użyciu alkoholu, środka działającego podobnie do alkoholu lub będąca pod wpływem środka odurzającego, a przebywająca w tym stanie na morskich wodach wewnętrznych lub morzu terytorialnym leżącym w granicach administracyjnych gminy Miasto Ś..

Do chwili obecnej gmina Miasto Ś. nie podjęło uchwały, o której mowa w art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych, w sprawie wysokości opłat za usunięcie i przechowywanie tych statków lub innych obiektów pływających. Zarówno Urząd Morski w S., jak i gmina Miasto Ś. nie uznają się za właściwe w niniejszej sprawie. Art. 30 ust. 2 cyt. ustawy nakłada na policjantów obowiązek wydania dyspozycji usunięcia statku lub innego obiektu pływającego w okolicznościach określonych w ust. 1. W niniejszym stanie faktycznym policjant nie jest w stanie wskazać organu właściwego w sprawie usunięcia statku lub innego obiektu pływającego.

Dodatkowo wątpliwości Rzecznika wzbudza zakres przedmiotowy normy wynikającej z treści art. 30 ust. 1 cyt. ustawy. Obejmuje ona statki lub inne obiekty pływające. Ustawa nie zawiera definicji terminu „statek”. Została ona natomiast określona w art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim. Zgodnie z jego treścią przez „statek” należy rozumieć urządzenie pływające używane w środowisku

morskim, w tym również: wodoloty, poduszkowce, statki podwodne i ruchome platformy wiertnicze, chyba że powołane w ustawie umowy międzynarodowe stanowią inaczej. Stosownie do treści art. 33 ust. 2 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych - w przypadkach określonych w art. 30 ust. 1 starosta, w stosunku do statku lub innego obiektu pływającego usuniętego z obszaru wodnego, występuje do sądu z wnioskiem o orzeczenie jego przepadku na rzecz powiatu, jeżeli prawidłowo powiadomiony właściciel lub osoba uprawniona nie odebrali go w terminie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia. Powiadomienie zawiera pouczenie o skutkach nieodebrania statku lub innego obiektu pływającego w terminie. Może zdarzyć się sytuacja, kiedy prowadzący masowiec albo statek pasażerski będący własnością zagranicznego armatora znajduje się w stanie po użyciu alkoholu. Wówczas po spełnieniu przesłanek wynikających z niniejszego przepisu sąd może orzec przepadek statku na rzecz powiatu.

Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej - polskiej jurysdykcji karnej nie stosuje się odnośnie do przestępstw popełnionych na obcych statkach podczas przepływu przez morze terytorialne. Stosownie do treści art. 13 ust. 2 w stosunku do obcego statku przepływającego przez polskie morze terytorialne nie można prowadzić egzekucji ani dokonywać zajęcia statku w związku z jakimkolwiek postępowaniem cywilnym, chyba że dotyczy ono roszczeń wynikających ze zobowiązań powstałych podczas lub w związku z przepływem statku przez polskie morskie wody wewnętrzne lub polskie morze terytorialne.

Podobnie w kontekście niniejszego przykładu przedstawia się sprawa kosztów usuwania i przechowywania statku o długości kadłuba powyżej 20 m (art. 31 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych). Niewątpliwie koszt usunięcia (konieczność użycia holowników) oraz przechowywania (opłaty portowe) masowca/statku wycieczkowego znacznie przekracza odpowiednio 200 zł i 150 zł. Dla zobrazowania niniejszego paradoksu posłużę się przykładem holenderskiego masowca „UBC Onsan”, który w asyście czterech holowników wpłynął do zespołu portów w S. i Ś. 27 października 2012 r. Statek ten (DWT 118 590 t), mierzył 263 m długości i 42 m szerokości.

W świetle powyższego wydaje się zatem konieczne zawężenie znaczenia terminu „statek”, dlatego też na podstawie art. 12 pkt 2 i art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o spowodowanie zbadania przedstawionego problemu i ewentualnie, podjęcia inicjatywy ustawodawczej w celu zmiany opisanego wyżej stanu rzeczy.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich